

Referat despre civilizatia megalitica - a doua parte

Menhirii erau ridicati uneori izolat; alteori se gasesc dispusi in aliniamente, la distanta egala unul de altul, in siruri lungi, chiar de citiva kilometri. Celebru este aliniamentul de la Carnac, in Bretagne (Franta), unde un numar de aproximativ 3 000 de menhiri sunt reuniti in trei grupuri, fiecare grup fiind compus din 10 pana la 13 siruri de menhuri - care se terminau cu un grup de pietre plantate in semicerc.

Cind menhiri sunt asezati in forma de cerc, complexul poarta numele de cromleh (in bretona kromlek). Uneori un cromleh are in centru plantat un men-hir. Cromlehii se intilnesc in numar mare andeosebi in Bretagne si sudul Angliei la fel ca aliniamentele de menhiri. Destinatia unui cromleh continua sa fie controversata: inconjura un mormint colectiv? Imprejmuia un loc de cult? Sau un loc de adunare ocazionala ceremoniala?

In Anglia, acest tip de monument megalitic ritual poarta numele de henge si este totdeauna situat intr-o arie circulara delimitata de un sant, arie al carei diametru variaza intre 45 si 520 m.

Tipuri speciale, locale, de monumente megalitice se mai gasesc andeosebi in insulele Mallorca si Minorca. Astfel este tipul numit talayot (mileniul I i.e.n.), un turn rotund cu o singura incapere, construit din blocuri mari de pietre naturale, cu acoperis de falsa bolta sau cu o lespede sustinuta de un pilon central; avea functia de aparare a unui sat. Tipul taula, constand dintr-o lespede fasonata asezata orizontal pe o coloana prismatica monolita, inalta de 8-10 m, avea probabil functia de monument funerar. Tipul naveta - mormint cu o camera funerara unica si un coridor de acces, totul incorporat intr-o constructie (mileniul al II-lea i.e.n.) de forma unei nave rasturnate, compusa din 8-10 randuri de lespezi partial fasonate (naveta din Es Tudons).

Structurile megalitice in forma de turn de aparare (cele mai vechi datand din mileniul al II-lea i.e.n.) si de obicei flancate de ziduri ciclopice cu scop defensiv, sunt caracteristice pentru Corsica si in special Sardinia. Nuragii din Sardinia unii cu mai multe incaperi dispuse in 2-3 etaje, cu scari interioare dateaza din mil. II i.e.n.; dar constructii de acest tip au continuat pana in sec. III i.e.n. Peretii construiti din straturi de pietre brute au o grosime intre 2-5 m, iar inaltimea unor nuragi poate atinge chiar 20 m. Localitatea Barumini este renumita prin complexul sau de turnuri nuragice. Din cei peste 8 000 de nuragi construiti in Sardinia s-au mai pastrat aproximativ 6 500, majoritatea azi in ruina.